

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétidő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 19.

Belopotoczky püspök a magyarság védelmezője.

Alig egy esztendővel ezelőtt, abból az alkalomból, hogy dr. *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök, nagyvárad kanonokot — felmerült hírek szerint — egyik magyarországi püspökség betöltésénél kombinációba vették, a napi sajtó egy részében erős támadás jelent meg a köztisztletben álló főpap magyarsága, hazafiassága ellen. Ezt a támadást nem tudtak mással indokolni, minthogy Bécsben lakik s főpásztor a közös hadseregnek.

Hogy milyen alaptalan és mennyire könnyelmű volt ez a támadás: ékesen szóló bizonyosságot szolgáltat reá a bátor lelkű főpapnak legutóbbi viselkedése, melyből nemcsak az ő igazi hazafias érzelmeiről győződhetik meg mindenki, hanem példát vehet tőle bárki a hazafias érzelmek bátor megvallására.

Van Bécsben egy katolikus szellemű irodalmi társaság, melynek a czime *Leo-társulat*. E társulat elnöke báró *Helfert*, titkos tanácsos, kiváló író; alelnöke pedig *Belopotoczky* püspök. E társulat a napokban érdekes felolvasó estét rendezett, mely alkalommal a felolvasó asztalhoz dr. *Hirn* bécsi egyetemi tanár ült s egy a közelmúlt hetekben megjelent munkát ismertetett. A „*Legion-Klapka*” című művet, a mely egy közös hadseregbeli vezérkari kapitány tollából jelent meg a

bécsi könyvpiaczon. A közös hadsereg hagyományos szellemében írt történelmi munkában az osztrák tiszt természetesen nemcsak *Klapkát* és a *Klapka-légiót*, hanem *Kossuthot* s nagy időink más nagy alakjait is ferde világításba helyezi.

Dr. *Hirn* professzor ur ezt a munkát ismertette a Leo-egyesület ülésén és pedig kellő kommentárral. A mi rosszat a szerző elfeledett *Kossuthról*, *Klapkáról* összeírni, azt ő ráadásul hozzá adta. Az egyesület tagjainak nagy része persze nagy gyönyörűséggel hallgatta a magyarság elleni kifakadásokat az osztrák társaságban, de mindennek nagy meglepetésével végződött a felolvasás. Alig fejezte be ugyanis *Hirn* tanár ur az ő előadását, hirtelen felemelkedet *Belopotoczky* püspök és tiltakozott a felolvasás ellen.

Ő, mint az egyesület alelnöke — úgy mond — nem hagyhatja szó nélkül, hogy a tisztán vallási és irodalmi egyesületbe politikát csempészenek. Már pedig a mit a felolvasó előadott, az politika és pedig *gyűlölködő politika*. *Kár és helytelen* — így végezte szavait, a melyek szokatlanul élekesek voltak — *ide olyan politikát hozni, a mely egy tiszteltreméltó nemzetnek olyan nagy férfait is becsmérli, a kikre a legnagyobb nemzetek is büszkék lehetnének*.

A tábori püspök szavai nagy hatást keltettek az egész társaságban.

Ezt a tudósítást egyik legliberálisabb lapból, az *Egyetértésből* vettük át. Kommentárul csak annyit fűzünk hozzá, hogy

ettől a nemesen gondolkodó és nemesen érző főpaptól bátran tanulhatnának hazafiságot azok, a kik őt oly méltatlanul meghurczolták.

Uj kormánybiztosok a ruthén vidékeken.

Máramarosmegyébe *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter *Egan Ede* helyettesét kormánybiztos nevezett ki *Miskolczy* János kir. főerdész személyében. Ugyanilyen hatáskörben kinevezte a miniszter Ung és Ugocsa vármegyék területére *Páris Frigyes* nyugalomba lépő kir. ügyészt.

A képviselő választók névjegyzéke.

A belügyminiszter hosszú leiratot küldött Nagyvárad városához, amelyben elrendeli a képviselőválasztók állandó névjegyzékének a jövő évre érvényes kiigazítását. A kuriai bíráskodásról szóló törvény alapján tavaly állították össze a képviselőválasztók névjegyzékét s ez évben igazítják ki. A miniszter leiratában azt mondja, hogy az első kiigazításnak fokozatosabb jelentősége van. Elrendeli a miniszter, hogy az idején névjegyzékből kihagyottakról s az újonnan fölvetekről külön névjegyzéket állítsanak össze s valamennyit tegyék ki közszemlére. A névjegyzékből kihagyottakat ezenkívül a hatóságok útján idejekorán írásban értesítsék. Figyelmezteti a miniszter a központi választmányt, hogy a kiigazításnál mindig az előző évi adóalap az irányadó s hogy a névjegyzékbe föl kell venni azt is, aki az adóját nem fizette meg. Végül kijelenti a miniszter, hogy az esetleges törvénytértést szigorúan megtorolja.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Vigasztalás.

Írta: Szabó Hona.

(Vége.)

Ismerem az ilyen lelkeket, itt hiába minden argumentum. Bárhogyan, bármiképp közeledünk hozzá, kellemetlennek tartja, azért jobb, ha nyugodtan várunk a megnyilatkozás pillanatáig. Be kell ennek következnie minden léleknek, nem bírja el egy maga a szenvedéseket egyetlenség. Ha nem talál hus és vérből alkotott élőlényben rokonlelket, melynek ki anaszolja magát: elszuttogja a virágnak, a tovarohanó enyelgő szellőnek, a csobogó kis patakknak, vagy a vadul tomboló viharba kiáltja bele panaszeit. És csak a vánkosokat kellene szólásra bírni, hány volna árulója az éjszaka sötéttségében belesírt, soha hangos szóval el nem mondott vallomásoknak.

Mikor már az én kis barátomnak a lelke telítve volt sokféle keservekkel: hozzám menekült s lelke beszélt hozzám a szemem keresztlől, de ajkaira nem jött szó soha. Csak azt az első szót oly nehéz feltépni a lélekből; a többi követné az első önkéntelenül. Szegényke, hogy küzdött önmagával, hányszor az ajkain volt már a szó, de mikor ki akarta mondani, mintha valami démon elvágta volna hangszálait: mozogtak ajkai, de hangtalanul.

— Egyszer aztán mégis: egy szállongó híreksze hangot adott annak a megnémult léleknek, felfakasztotta a könyvpatak forrását abban a vérrel befedett szikladarabban. El-elcsukló zokogás közt, lihegő gyors szavakkal referált hosszú esztendőket elrejtett szenvedéseiről. Majd monoton hangon, szinte restelkedve kért bocsánatot — könnyezéseért.

Egy elhagyatott, gondozatlan uton mentünk. Karomba fogózkodott s csüggedten hajította le érdekesen szép fejét. Köröttünk szűz fehérségében tündökölt a föld, a korán feljött hold ezüstös fénysugaraicsókosták a nyugodtan alvó, érintetlen fehér szemföldjét. Az alig-alig letaposott uton olykor megroppant lépteink alatt a friss hó, amott a befagyott tavon vidám gyermekcsereg iszonkodott, míg előtte a nagy térségen egy másik csapat verte agyba-főbe egymást a keményen összenyomott hólabdákkal, nem sajnálva egyet-egyet az iszonkodók közé repíteni sem. Különös ambícióval iparkodtak az iszonkodó-versenygyőztes vezérét eltalálgatni, ki prenumerálta magának a harmadik számot. Minden második iszonkodó után ő csuszott végig guggon az összekarcolt hosszú jégszalagon, míg egy jól neki irányított hólabda közvetlenebb érintkezésbe hozta a lába alatti talajjal. A nap hősenek e szegényletes bukására élénk és részben kárörvendő hahota hangzott a két táborból, mire a kis tönkretett hős az ellentáborba rontott: egymaga meghosszulni a rajta esett sérelmet s legyőzni a henevező csapatot.

E kedves fürge gyermekhadakozást látva: visszaszállt lelkem gyermekkorom boldogabb idejébe. Most bosszantott csak először, hogy miért is nem voltam én szintén ilyen eleven, pajkos, rakoncátlan gyermek? Mily édes volna most hasonló emlékekre gondolnom. De a mély gondolkodás már akkor befészkelődött agyamba s nem engedett időt a pajkoskodásra. Azt meg éppenséggel megengedhetlennek tartottam, hogy a fiúk csoportjába vetődjem. S minthogy hasonlókorú leánygyermek nem voltak környékünkön: megmaradtak játszótársaimnak a gondolatok. Néha a babáimmal közöltem egyik-másik megfjezhetetlen gondolatot, de pirosrafestett viaszajkaik nem nyíltak szólásra. Azért csak tovább töprengtet a gyermekeszegek a megoldhatatlan problémákon s csak tovább varrogattam tökéletes művészetrel a baba-toáletteket. Stoikus nyugalommal vártam az idő haladását, azt hittem, ha nagy leány leszek, nem lesz előttem megoldatlan probléma s nyugalomba vonult babáim, a megérdemelt pihenésben boldog örömmel szemlélik majd fejlődött művészetemet, melylyel már a magam számára varrok toáletteket. — Az egyiket, ugy, ahogy, meg is valósítottam, azonban az élet problémái most is csak oly érthetetlenül meresztek reám rejtelmes tekinteteket.

... Mellettem állott egy leány, aki irigyelhető boldogsággal élte le gyermekéveit s most a vesztett szerelem romjain sirdogálva kínosan feljajdult: Istenem, ha most is abban

A monarchia kínai telepe.

Az osztrák-magyar monarchia részére Tiencinben okkupált területéről ujabban a következőket jelentik: A terület a Pajhó folyó balpartján van, szomszédos az Olaszország által elfoglalt területtel s szemben van a kínai várossal, meg az új japáni teleppel. Oroszország meg a többi hatalmak kisajátítás fejében 75 taelt fizettek maunkint (631 négyszögméter) az általuk okkupált területért. Egy taelt a mi pénzünk szerint 3.5 korona s így, ha a többi hatalmak által fizetett árt vesszük irányadónak, egy mauért a monarchia 262 koronát fizet. Minthogy pedig az okkupált terület kínai mértékben 950 mau, vagyis 600,000 négyszögméter, az érte járó összeg 248,900 koronát tesz ki. Természetesen, hogy ehhez még nagyon sok költséget kell majd hozzáadni, ha nem is lesz a legfőbb gond, amit Polónyi Géza kérdezt, hogy:

— Miképen fogják telekkönyvezni?

A telep épületekkel való berendezése, piacának biztosítása lesz az első feladat amaz összeköttetések megszerzésével együtt, melyek által a monarchia kivitele itt helyet foglalhasson és innen terjedhessen. Általában azonban a telep rendeltetéséről Széll Kálmán miniszterelnök a kellő felvilágosításokat az e tárgyan előterjesztett interpellációra a képviselőházban meg fogja adni.

Mentelmi ügyek.

A Házhoz legközelebb érkezett mentelmi megkeresések a következők:

Olay Lajos mentelmi jogának felfüggesztését becsületsértés címén (Paál Zoltán dráva-szent-mártoni községi jegyző panaszára), Csávoszky Lajosét sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés címén (Eördögh J. jászberényi földbirtokos panaszára), Bartha Miklósét sajtó útján elkövetett rágalmazás címén (Agai Adolf panaszára), Pichler Győzőjét becsületsértés címén (a Szikszayban Glück Ármin vámhivatalnokot megütötte), kéri az illetékes hatóságok; továbbá Dienes Mártonét Csajthy Ferenczcel és Széchenyi Aladár grófét Odeschalchi Géza herceggel vívott párbaja miatt; végül pedig Meszlényi Pál, Olay Lajos, Nopcsa Elek báró és Endrey Gyula képviselőket azért, hogy a reájuk párbaj miatt kiszabott büntetést végre lehessen hajtani.

Az Ugron-párt föloszlása.

Befejezett tény — írja egyik esti lap — hogy Ugron Gábor nem vállal többé mandátumot és az Ugron-frakció föloszlik a maga elemében. Politikai körökben ez a tény élénk diskusszió tárgya és erősen foglalkoztatja a politikai világot.

E hírrel kapcsolatban egy másik, ugyancsak e tárgyra vonatkozó hír került forgalomba, amely jellemző voltánál fogva elég érdekes arra, hogy a napi krónika által regisztráltassék.

Arról van ugyanis szó, hogy az Ugron-párt, a mely úgy is kicsiny, fölbomolván és beolvadván, két részre fog oszolni és pedig az egyik része belép a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártba, a másik része pedig függetlenségi elveinek fönntartásával belépne a néppártba.

Az összeférhetlenségi törvényjavaslat.

Budapest, febr. 19.

Régi nehéz kérdés a magyar közéletben az összeférhetlenség megoldásának módja, régen tőri rajta a fejét a magyar politika valamennyi vezéralakja.

Két szempont áll itt egymással szemben, a melyeket nagyon nehéz kiegyeztetni...

Egyik az, hogy nagyon kis nemzet vagyunk, kevés az igazán nagy emberünk. Nagyon megfontolandó tehát, ha nagyon szűk korlátokat állít fel az összeférhetlenségi törvény, nem fogunk-e kizárni az országgyűlésből olyan egyéneket, a kik odavalók s a kiket nem lehet pótolni?

Másrészt azonban éppen mert kevesen vannak, nagyon kell ügyelnünk a tisztességre, a megvesztegethetlenségre, a függetlenség látszatára is. Anyagi erőnk kevés, pótolnunk kell az erkölcsi erők gazdagságával. S tagadni nem lehet, óriási sulya van annak a kijelentésnek, hogy valamely képviselőháznak egyetlen tagjához sem tud a kormány anyagi érdekek útján hozzáfélni.

Ezt a két szempontot próbálja valahogy összhangba hozni az új összeférhetlenségi törvény tervezete.

Nagyjában a javaslat a jelenleg is érvényben álló 1875. évi I. t.-cz. alapján áll; anyagi részében mindössze egyes pontokat kibővíti s egy új pontot vesz be, a kormánybiztosok összeférhetlenségét. Igen fontos továbbá a »vállalkozó« fogalmának részletes körülírása, a mi a régi törvénynek nagy fogatkozását képezte.

Az új törvény tervezete precíz alakban részletezi és határozott világításba helyezi a gondolatot, melyet az 1875. I. t.-cz. a »vállalkozó« fogalma alatt érteni akart.

E szerint a »vállalkozó« tág fogalma helyett taxative van a tervezetben fölemlítve:

a szállító,
a bizományos
és az ügynök.

A szállítóra nézve ki van emelve, hogy ha valaki akár mint földbirtokos, akár mint iparos, akár mint kereskedő a maga portékáját, vagy áruját, vagy termését az államnak eladván szállítja is, ha ez csak egyszerű adásvétel és szerződés nélkül való — ebben az esetben nem képez inkompatibilitást.

Ha azonban valaki akár mint képviselő akár mint földbirtokos, akár mint iparos, vagy kereskedő, ha a saját termését, portékáját, vagy áruját adja is el az államnak, de nemcsak egy esetre, hanem szerződés alapján vállalt többszöri és hosszabb időre szóló szállítási terminusokra; — akkor ez csak abban az esetben nem inkompatibilis, ha a szállításra vonatkozó szerződés nyilvános árlejtés útján mint az államra nézve legkedvezőbb ajánlat köttetik meg, időközi módosítás, vagy változtatás a szerződésben, ki lévén zárva.

Ugyanezek a kautélák nem lévén alkalmazhatók sem a bizományosokra, sem az ügynökökre; tehát az állammal kötött üzletek, vagy vállalati ügyek közvetítése bizományi, vagy ügynöki eljárás alakjában, határozottan inkompatibilis.

Ebbe a kategóriába esnek továbbá a bérlők, akik az államtól bérelnék, vagy aiktól az állam bérel. Ezek is, ha képviselők, csak akkor nem inkompatibilisek, ha az államtól való bérletet nyilvános árlejtésen szerzik meg, vagy ha az állam bérlete az ő tulajdonukban levő földre, vagy házra változatlan szerződésen alapul s még képviselővé választásuk előtt kötött.

a korban lehetnék s ott hanczurozhatnám azokkal a gondatlan gyermekekkel! — Lehajította fejét és a szeméből lepergő könnyek megfagyva hullottak a csillogó hószemcskék közé. Elcsüggesztette a vidáman csengő gyermek-kaczaj. Ha tán jajongó, síró népcsoportot lát maga előtt: megnyugszik, megnyugtja az a tudat, hogy másnak is jutott a szenvedésekből. De az ily élénk kontraszt kihátrált a sodrából.

Egy leány, aki környezetének mindenkor becézett királynője volt, vetélkedve iparkodtak a gondolatait kitalálni, s teljesíteni; a ki a puhának a fogalmát csak selyemen és bársonyon szerezte meg; aki a jó kedvet az anya boldog mosolyából, a cigány muzsika mellett vígan mulatozó vendégsereg csodaszép nőiből tanulta; aki szomorú arcot soha nem látott maga körül; ki előtt ismeretlen dolog volt az étellel való közdelem: egy nem sikerült játsz-mára kimondja az ultimó ratáit, hozzám menekszik könyveivel, s tőlem kér vigasztalást.

Nem tudtam szólni. Mivel tett különbbé az élet, hogy én életmentő tanácsokat osztogathassak, hogy azt, ki mindent elveszettnek hitt s ki végső menedékének engem tekintet: megvigasztalhasam. — Talán mert engem a gondolatok, hogy ne mondjam a gondok nevetek, mert én az életben életem s nem színes álomvilágban. Aki benne küzd az élet örülten kavargó forgatagában, gondokkal vesződik, nemes munkában tölti napjait: annak nincs fizikai

ideje a boldogtalan szerelemmel gyötöri, magát. Ha bekövetkezik ez a kis katasztrófa: beleéli fájdalmát a munkába, még nagyobb ambícióval dolgozik s ebben enyhülést talál. De aki életét a boldog semmittevésben, a kényelemben tölti, az megengedheti magának azt az uri passziót, hogy évekig keresztyén a pamlag sarkába temetkezve sirdogáljon egy eltörött érzelem felett. Ez az abszolút semmittevés szinte provokálja ilyenkor a könnyeket, — mert nincs egyéb gondja.

Az ilyen nyugodt boldogságtól elkényeztetett egyénekből lesznek leghamarabb öngyilkosok, mert nem találják fel az élet valódi célját. Mihelyt a fejbubájára áll szívében valamelyik érzelem s talán egy köny is felszívárogoz szemeikbe: elveszettnek hiszik a világot, azt gondolva, hogy ez a boldogtalanság non plus ultjára. — Aki véget vet életének, z csak egyszer, de nagyot s örökéletére szólót vétkezett. De aki a lassu öngyilkosságot veszi fel reper-toárjába, az többször vétkezik s színtoly nagyot mert tettét mindannyiszor szándékosan követi el. Hanem ennek számára még lehet feltámadás. Ha még életében jobbik eszéhez tér s kijózanodva a mámorból: minden idejét, minden gondját lelke épülésére fordítja. De hogy ez bekövetkezzék, először a hitnek is helyet kell adni a szívben s a gyógyítás munkáját erre a legnemesebb erőnyre kell bízni.

Kis barátnőm agyára is ráülepedett a lassu öngyilkosság vétkeke rőgeszméje; szinte szerel-

mes kétségbeeséssel kapaszkodott bele. Feladatommá tettem, hogy szívembe plántáljam a hitet, erős akaratot szuggessék lelkébe: s így megmenthessem az életnek. Hogy fölnyissam szemeit az alvajáronak, ki bámuló csodálkozással nézi majd az előtte eddig ismeretlen, becses újdonságokat...

Csak úgy növelhetünk szép s nemes virágokat, ha ismerjük a talajt: mibe vetjük magvait. Bar az a kétségbeesett leány a szép Kerecsényi Judith, a kis passzionatus fővárosi zsurnaliszta hugocskája, bár a halál gondolatát dédelgette, még sem vészett ki lelkéből egészen az életöszön. Bennem volt hite s remélte, hogy megmentem még egy boldog életnek. Szükségét érezte annak, hogy kiöntson lelkéből minden gyötrelmet. Egy fehér délután, mikor a hópolyhek zürzavaros chaoszban himbálództak a levegőben, a jól befűtött meleg szobában el-sirta az ő kis szívregényét... Megtudtam ekkor, hogyan fogjak az életmentés nemes munkájához.

A kis regényből csak egy részlet maradt előttem ismeretlen. Mikor el akarta volna mondani, megcsuklott hangja s piruló zavarral vallotta magát bűnösnek. Csodálatos presszióm volt fölötte, mintha hypnotizáltam volna. Azt mondta: ha én megbocsátom neki e bűnét, a jó Isten is feloldozza alóla. Megrettentem s csak később tudtam meg, hogy kisebb ijedtség is beérte volna.

A véletlen különös szeszélye folytán akkor

A magába szállt keresztény hívő a feltűnő disztől megfosztott templom boltívei alatt térdre borulva fohászkodik a Magasságbélihez s felzúg a bánatos fohász:

Keresztények sirjatok...

Az Ur szolgálja hamut hint a hívők fejére, figyelmeztetvén, hogy porból letűnünk s porrá leszünk; hogy hir, dicsőség, fény, gazdagság mind mulandó, csak lelkünk örök s annak boldogságára kell munkálkodnunk.

Hamvazó szerda alkalmából ma délelőtt a r. kath. templomokban a szent misék után az u. n. hamvazás lesz s a hívők homlokára a szentelt hamuval keresztet csinál a pap.

Farsang után.

Ha az erszénybeli állapotokról megfeledekzik az ember, szinte még jól is érzi magát így farsang után.

Fülembe cseng egy-egy andalító keringő, egy-egy tűzes csárdás, meg egy-egy zajos derűtség, mikor valakivel négyest tánczolva, a heves udvarlás közben belezavarodtunk a 4. figurába. Aztán megint elnyomja a kacagást egy polka, egy mazurka, sőt — Uram bocsá! — még egy argyllán is.

Ha az erszénybeli állapotokról meg tudnék feledekzeni, azt mondanám, beh kár, hogy itt a vége!

Mennyi kedves emlék!

Ott a jogászbál, a bál világba izgatottan bekukkanó bájos bakfisokkal; a mindig kedélyes és fényes katolikus bál; a két elegáns tiszti estély s a fráteri minőségükben hadnagy büszkeséggel járkáló önkéntesek bálja; a protestáns bál nagyszámu és előkelő publikummal; a nőegylet, a kath. legényegylet, a 48-asok, az egyes kolonok báljai; a régi jó idők egyszerű, de annál igazibb jó kedvét megőrzött házi bálók; megannyi vidám est, hogy szinte elcsodálkozva kérde a fiatal ember:

— Lehetséges volt ennyit végigtánczolni?

S az erszénybeli állapot nagyon gyengén csengő hangon felel rá:

— Lehetséges, — de ne kérdezd hogyan?

*

Én a hölgyekről, a kipirult arcokról, a karsu derekáról ábrándozom s erősen vigasztal a remény, hogy jövőre találkozom velük.

S volna valaki, akit ez a remény ne vigasztalna?

Van bizony. Pl. egy frakk és egy karsu ruhaderék erősen vonzódnak egymáshoz. Én azt hiszem a ruhaderék már utolsó bála számított, de a frakk még a tiszti estélyen sem akart a mamával beszélni. Hogy miért? Hát ki tudná azt? Elég az hozzá, hogy a frakk jövőre megint épp oly vigan fog a bálterembe libegni, mint most; a ruhaderék pedig elszontyolodva sóhaj fel:

— Lehetséges volt ennyi bál alatt hidegen maradni? Lehetséges volna, hogy jövőre megint csak a bálokon találkozzon azzal a daliás frakkal.

Ha egy férfiú tárca ott volna: ennek is megfelelné:

— Lehetséges — de ne kérde, miért?

Csak az erszénybeli állapotok ne jutnának eszembe.

Valóban, legfőbb ideje hamut hinteni a fejre s kevesebb mozgalomra inteni a szívet és az erszényt.

* **Nagybőjtői szent beszédek.** A mai vallástalan korban is a ker. kath. hívek tömegesen látogatják a nagybőjtői szent beszédek alatt a templomokat. A legtöbbször alig férnek el a szentegyházakban. A *várad-olaszi-i* plebánia templomában ma és a nagybőjt alatt minden *szerdán* délután *Serly* Viktor s. lelkész, *Várad-Velenczén* minden *csütörtökön* délután *Halász* Gyula, papnöveldei lelkiigazgató, a Szent László-templomban pedig minden *pénteken* délután *Krisztik* János s. lelkész tartja a nagybőjtői predikációkat. A szent beszédek mindég délután 3 órakor kezdődnek.

* **A borfogyasztási adók megváltása.** A magán borfogyasztók fogyasztási adóját Nagyvárad városa általánossággal való kiegyezés mellett kezeli, s a té elenkénti kezelést csak kevés magán fogyasztóval szemben érvényesíti. A kiegyezési tárgyalások tegnap kezdődtek. A legtöbb jelentkezővel sikerült a kiegyezés. A tárgyalásokat ma és holnap folytatják a városház kis tanácstermében.

* **A nyitrai püspök kiténtetése.** *Bende* Imre nyitrai püspököt a pápa kinevezte pápai trónállóvá és római gróffá. A pápai trónállók (assistentes solio pontificio) sorába való kinevezés egyikét jelenti a pápa által adományozni szokott legnagyobb címeknek, valamint a pápai grófi cím is, melylyel a katolikus egyházi főméltóságokat tünteti ki.

* **Jóváhagyott alapszabály.** A magyar kir. belügyminiszter, a *Bihardarvasi polgári olvasó kör* alapszabályait, a bemutatási záradékkal ellátva. A jóváhagyott alapszabályokat megküldte Bihar megye alispáni hivatalához.

* **Érdekes vendégek Budapesten.** Két nap óta érdekes vendége van a fővárosnak. *Zichianoff* E. herceg, a kivel gróf *Zichy* Jenő legutóbbi ázsiai utazása alkalmával ismerkedett meg. *Tibetből* ideérkezett, mivel az a vágya, hogy megismerkedjék a magyarországi Zichyekkel, a kiktől azt tartja, hogy rokonságban van velük. A tibeti herceg a Czentralfogadóban szállt meg kíséretével. — *Cirill* bolgár herceg, a beteg trónörökösnek *Borinak* öccse, *Kérsukheff* bolgár százados kíséretében Szófiából jövet tegnap Budapestre érkezett. A kis herceg Bécsbe utazott.

* **Eljegyzés.** *Paksy* Gusztáv ur kedves és bájos leányát *Irénekét* tegnap este eljegyezte *Kliment* János gör. kath. papjelölt. Az eljegyzés szűk családi és baráti körben történt, melyen résztvettek a két család közelebbi rokonain kívül még főt. *Sebestha* Hugó és *Gramma* Döme kir. s. tanfelügyelő is, kik a jegyespárt elhalmozták legjobb szerencse kívánataikkal.

* **A népszámlálás adatai adózási czélra.** Mikor a népszámlálást befejezték, Nagyváradon kérték annak az adatait. A neveket nem is kérték, csak pontos számszerű adatokat vallás szerint s a kérelmet megtagadták, azzal az indoklással, hogy a népszámlálás adatai hivatalos titkot képeznek. És mi történik Budapesten? — A református hitközségnek régi baja, hogy nincs pontos összeírása a kebelébe tartozó hívekről s így sokat elveszt az egyházi adóból. A népszámláláskor a budapesti ev. ref. hitközség folyamodott a fővároshoz, hogy a református hívekre vonatkozó adatokat kiirhassák a népszámlálási lapokból. A főváros megtagadta a kérelmet, azonban a kereskedelmi miniszter vallás erkölcsi okokból megengedte,

hogy az adatokat az egyházközségnek kiszolgáltatassák. Így tehát az egyházközség *adózási czélra* fogja felhasználni a népszámlálás adatait, míg Nagyváradon még azt sem engedték meg, hogy név nélkül, csak számszerűleg állítsák össze az egyes hitfelekezethez tartozó egyéneket. Igaz, hogy a budapesti kérelmet *Szász* Károly ev. ref. szuperintendens és *Hegedűs* Sándor főgondnok adták be, s *Hegedűs* Sándor mint miniszter döntött a kérdésben. Minden esetre egyenlőséget kérünk, s ha a budapesti ev. ref. hitközségnek megadták az engedélyt az adatok összeállítására, ezt éppen olyan joggal kérhetik a többi egyházak is.

* **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A *Nagyvárad-velencei földmívelők olvasóköre* f. hó 10-i bálján fölfizettek: *Török* Sándor, *P. Kiss* János, *Ij. Debreczeni* Lajos 2—2 koronát, — *Szime* Demeter, *Pintér* János, *Bartha* Balázs, özv. *Nagy* Gáborné, *Id. Tikos* András, *Fábián* Zsigmond, *Markovics* Pál, *Novák* N., *Zettel* Gyula, *Dancze* Jánosné, *Réthy* József, *Varga* Bérné 1—1 koronát; *Mening* Sándor 40 fillért. *Sallay* József 20 fillért. Fogadják a t. cz. adakozók a kör érdekeiért hozott ezen áldozatkészségükért a választmány elismerő háláját és köszönetét. Nagyvárad, 1901. február 18. Elnöki megbízásból: *Magdits* Károly, egyleti jegyző.

* **A villamos vasut építése.** Lassankint mindjobban megbizonyosodunk arról, hogy a nagyvárad villamos vasut építése kérdésében orránál fogva vezeti a várost a részvénytársaság. Az engedélyezési eljárásról felvett jegyzőkönyv most már alá van írva s rövid időn belül az engedélyezést is kiadja a miniszter és akkor válik esedékessé a központi telep helyéért kikötött 252000 korona. Azt hiszik, hogy ezt az összeget nem fogja látni a város, mert inkább elveszti a 25,000 korona kaucziót, mintsem fizessen. Dr. *Bulyovszky* József polgármester el van határozva, hogy ha a vállalat tényleg vissza lépne, nem elégszik meg a 25,000 korona biztosítékkal, hanem pert indít a közuti vasut ellen a 252000 korona összeg erejéig. A fő az, hogy villamos vasutunk még sem lesz.

* **Harminez összeférhetetlen városatyá Budapesten.** A fővárosi tanács szigorú rendeletet bocsátott ki az összes hivatalokhoz, hogy az összeférhetetlen városatyákat szigorúan írják össze, bármily enybe szerződéses viszonyban is áll egyik vagy másik a várossal. Ennek a szigorú tanácsi rendeletnek, melyet a tanács maga tart be legkevésbé, — most a főszámvevő iparkodik megfelelni, aki hivatalában most iratja össze az összeférhetetlen városatyákat. A főszámvevő munkája meglepő eredményt fog a tanács elé tárnai, amennyiben eddig *harminez* oly városatyát írtak össze, aki szerződéses vagy elszámolási viszonyban áll a várossal. Az összeírt városatyák között, kezdve a Belvárostól, valamennyi kerületből van egy-kettő s neveik nyilvánosságra hozása, amit a polgármester nemsokára az igazgató választmányhoz intézendő bejelentésében megtesz, méltó meglepetést fog előidézni.

* **Megszüntetett csőd.** Nagy szenzációt keltett annak idején az *Arany* és *Roth* czég csődügye. A nagyvárad törvényszék most közhírré teszi, hogy a nevezettek ellen a megnyitott csődöt, mely még a múlt év november havában lett elrendelve, — megszüntette. A megszüntető határozatot a hivatalos lap tegnapi száma hozza.

* **A temetkezési egyletek czégbejegyzése.** A különféle temetkezési, kiházasítási egyletek gomba módra szaporodtak az utóbbi egy pár év óta. A legtöbb nagyon gyenge alapra van fektetve s csak a szegény tagok károsodását idézi elő. A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a melyekben kijelenti, hogy igen sok panasz van ezen egyletek működése ellen. Eppen ezért jövőre ilyen

egyesületnek az alapszabályait nem hagyja jóvá, hanem utasítja, hogy alapszabályait a kereskedelmi törvény értelmében dolgozzák át s ezeket jegyeztessék be.

* **Esküvő.** *Muntean* Adorján gör. kath. v. theologus, ki tanulmányait a múlt évben a helybeli papnevelőben végezte, e hó 17-én vasárnap d. u. 4 órakor tartotta esküvőjét Belényesen *Papp* Rózsikával. Az egyházi szertartást a vőlegény nagybátyja, *Ardelean* Koryolán főgimnáziumi tanár végezte szép beszédben figyelmeztetve az új párt, hogy a felbonthatatlan frigyből tartós boldogság istem nélkül nem lehet. Násznagyok voltak: *Dumbrava* László és *Bulc* Tivadar gimnáziumi tanárok, koszorús leányok *Szeer* Veturia, *Kiorán* Laura és *Vilma*, vőfélyek pedig: *Fildán* Győző, *Muntean* Sándor és László. Este a menyasszonyi háznál fényes lakoma volt. — *Ökrös* Sándor fiatal helybeli könyvkötő a napokban tartotta esküvőjét *Staffel* Jolánnal, özv. *Staffel* Jánosné kedves leányával.

* **Matiné a főreáliskolában.** A nagyváradi m. kir. áll. főreáliskola »Arany János« önképzőkörre február 24-én vasárnap délelőtt 11 órakor a »kereskedelmi Csarnok« dísztermében az »ifjúságot segítő egyesület javára matiné rendez, melyre a meghívók kibocsátása folyamatban van. Belépő díj 1 korona. Feltűzítéseket a jótékony cél érdekében köszönettel fogad a rendezőség.

Az érdekesnek ígérkező matiné műsora a következő: 1. Liszt II. Rhapsodiája. Zongorán előadja: Bleyer Imre VI. o. t. 2. Költemények. Irtó: Dutka Ákos VII. o. t. Felolvassa: Bihari Endre VII. o. t. 3. Dancs: Symphonie. 109. opus Hegedűn előadják: Blau Béla VIII. o. t. és Nagy Ferencz VI. o. t. 4. Rákóczy Rodostóban. Melodráma Várady Antaltól. Szaválja: Szemes Imre VII. o. t. 5. Szerenád. Vomácskától. Előadja a főreáliskolai zenekar. 6. A tót tánczmester. Monológ. Gabányitól. Előadja: Adler Sándor VIII. o. t. 7. Liszt VI. Rhapsodiája. Zongorán előadja: Schwartz Géza VII. o. t. 8. Belezna: »Ha elmegyek nemsokára«... Dankó: Gyönyörűségi tündérszerelem. Előadja az ifj. énekkar. 9. Recept szerint. Színi móka egy felvonásban. Földestől. Előadják: Kornél Schwartz Sándor VII. o. t., Péter János Gyula VIII. o. t., Bandi Braun Sándor VIII. o. t., Viktor Dutka Ákos VIII. o. t., Primás Nagy Ferencz VI. o. t. diákok. Czigányok. Történik Kornél lakásán.

* **Névváltoztatások.** Katz Jakab margittai lakos vezetéknévét »Margitai«-ra, Goldstein Vilmos lessi-i lakos vezetéknévét »Gondá«-ra változtatta. — *Smilovits* Kálmán nagyváradi lakos a maga, valamint Károly, Ilona, Róbert és Rezső vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel »Sebestyén«-re változtatta.

* **Nyilvános köszönet.** A »Nagyváradi első általános munkás betegsegélyező egyesület« február hó 10-én tartott táncestélyén a következő feltűzések folytak az özv. és árvák s az alaptőke javára be: Kádár János 2 kor., Barabás 1 kor., N. N. 1 kor., Kiss Dávid 1 kor., Voszka Ferencz 2 kor., Szirmay és Nagy 1 kor., Fröhlich 1 kor., Strobek Károly 1 kor., Erdődy 1 kor., Wurst 1 kor., Nyíry 2 kor., Julier Vilmosné 2 kor., Grószné 1 kor., Denes János 2 kor., Sal Ferencz 2 kor., Nozák 2 kor., N. N. 3 kor., Zboril Ferencz 1 kor., ifj. Popper 1 kor., özv. Ember Emánuelné 2 kor., N. N. 2 kor., Berger Dániel 2 kor., Léderer és Kálmán 5 kor., Weisz Gábor 2 kor., Farkas József 1 kor., László malom 3 kor., Emilia malom 2 kor., ifj. Ullmann 1 kor., Sternthal Sándor 2 kor., Moskovits és fia 6 kor., Weisz Mór 1 kor., Lázár Frankl 1 kor., Németh Károly 1 kor., Weiszlovits és fia 3 kor., Lévai Márton 1 kor., Maknay József 5 kor., Kovács Imre 1 kor., Oráry Lajos 1 kor., ifj. Karger Sándor 1 kor., Karger S. 1 kor., Nogely 3 kor., Hermán F. 1 kor., Serdült B. 2 kor., Király Gy. 1 kor., Bárdi Lukszénky Lenke 2 kor., D. T. 1 kor., Rádl Odón 2 kor., dr. Buloyovszky József 2 kor., Csepregi József 1 kor., Zimányi András 1 kor., Nagy Károly (kályhás) 2 kor., Balla Józsefné 1 kor., Mezey János 1 kor., Dudás Kálmán 2 kor., Klitus Pál 1 kor., K. K. 1 kor.,

Mokri János 1 kor., Szokira M. 1 kor., Pasali P. 1 kor., Szilágyi Sándor 4 kor., N. N. 2 kor., N. B. 2 kor., N. N. 2 kor., Krisztik János 2 kor., Nánássy B. 1 kor., Tátray S. 1 kor., Fóris M. 1 kor., Milibák József 2 kor., Szikora Jenő 1 kor., Palóczy Károly 1 kor., Nagy 2 kor., id. Kalla András 2 kor., ifj. Kalla András 1 kor., Weintraub Mór 1 kor., dr. Ertler 3 kor., Mihálovics János 1 kor., Dévald M. 1 kor., Köblös Ferencz 2 kor., Schwartz Farkas 2 kor., Tichy Gyula 2 kor., Kauezil Lipót 1 kor., Plander Sámuel 2 kor., Spitz József 1 kor., Zboray Gyuláné 1 kor., Batáry Imre 1 kor., Bródi Samu 2 kor., Szabados Lajos 2 kor., Rutoók 1 kor., Wertheimstein 1 kor., Szabó Lajos 1 kor., N. N., özv. Papp Sándorné, N. N., Spengler Francziska, Szilágyi Tivadar, Várady ill. főnökhelyettes, N. N., N. N., Kezdődy Géza 60—60 fillért, valaki, Rojthy Andor, Kovács Ignác 50—50 fillért, Atyin Péter N. N., Nagy Endre, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Horváth Mór 40—40 fillért.

Fogadják a szíves adakozók kegyes adományaikért a leghálásabb köszönetét

a rendező bizottságnak.

EGYESÜLETEK

A Pázmány-Egyesület v. gyűlése.

Az Országos Pázmány-Egyesület választmánya 1901. februárius hó 22-én, pénteken d. u. 5 órakor a budapesti Katholikus Kör helyiségében (Molnár-u. 11.) ülést tart.

Tárgyai:

1. Folyó ügyek.
2. A vidéki hírlapok terjesztésének és közleményekkel való ellátásának kérdése.
3. A segítő-alap igazgató bizottságának újra alakítása.

IRODALOM.

Gyónási könyvecske katolikus gyermekek számára. A gyermekeknek a szent gyónásra való előkészítése a hitoktatók és lelkipásztorok egyik legfontosabb és legterheesebb munkája. Ennek a munkának megkönnyítésére szolgál az a kis alaku, 77 lapra terjedő csinos kötetű gyónási könyvecske, mely nemrég jelent meg Szent István-Társulat kiadásában. E könyv dr. Dréher Tivadar jeles »Beichtbüchlein«-jének fordítása, a mely míg egyrészt közli a gyónási káttét s kimerítő oktatást nyújt a penitencia tartás szentségéről, addig másrészt oly kimerítő, gyermekeknek szánt lelkiismeret vizsgálati tükör van benne, mint a minő egy hasonló szabvány gyónási könyvecskeben sem található. Meg vagyunk győződve, hogy e kedves és hasznos könyvecske mihamar legszélesebb körű elterjedést fog találni: a mint hogy azt meg is érdemli. Melegen ajánljuk a hitoktató és általában a lelkeskedő papság figyelmébe. Ara igen tetszetős kötésben, imakönyv formátumban csak 36 fillér. — A nagybőlti időre még egy másik ajtatóssági könyv is jelent meg a Szent István-Társulat kiadásában, melynek címe: *Szent Keresztuti és más ajtatóssági gyakorlatok.* (Stációk-könyv) Jézus kinszenvedéséről és haláláról. Ara kötve 20 fillér.

Megrendelők, legcélszerűbben az ár előleges beküldésével, a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

Igazságszolgáltatás.

Paraszt-párbaj.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

— február 19.

Lapunk tegnapi számában már részletesen ismertettük azt a bűnügyet, melynek tárgyalása két napon át folyt a nagyváradi esküdtszéki bíróság előtt.

A mai tárgyalás folyamán a bíróság az esküdtsek feladandó kérdőpontokat megállapította. Az esküdtök visszavonálása előtt Nagy Géza dr. kir. ügyész mondatla el vádbeszédét s bebizonyítva látván a tárgyalás adatai alapján azt, hogy vádlott Rácz Károly szándékos emberölés büntettség követte el, kérte, hogy az esküdtszék ebben bűnösnek mondja ki vádlottat.

Dr. Várady Zsigmond szép védőbeszédében emelte ki az enyhítő körülményeket s ezek alapján vádlott felmentését kérte.

Ezután az esküdtszék határozathozatalra vonult vissza s nyolcznál több szóval bűnösnek mondta ki vádlottat a szándékos emberölésben, minek alapján a törvényszék Rácz Károlyt négy évi börtönrre ítélte.

Elítélt párbajozók.

Még a millenium idején történt Biharon, hogy a község intelligens elemetáncmulatsággal egybekötött szinelőadást rendezett, melyre a vidékről, s így Nagyváradról is többen kirándultak. Az ünnepélynek, helyesebben a szinelőadásnak főrendezője dr. Péchy Károly orvos volt. Az ünnepély napjának estjén a színi előadásra való készülődés alatt dr. Péchy Károly és Deutsch Ede között összeszólalkozás támadt. Ennek oka, mint Deutsch Ede a tegnapi megtartott törvényszéki tárgyaláson előadta, az volt, hogy Deutsch a kezét megégette, s megmutatta azt Péchynek, aki erre azt mondotta neki:

— Köpjön rá!

Ezzel ellentétben Péchy azt vallotta, hogy úgy válaszolt:

— Nyálazza meg!

Ehhez az incidenshez még az estély folyamán más körülmények is járultak, s a következő napon Deutsch Ede egy névjegyen felelősségre vonta Péchy-t sértő szavak kíséretében, mire Péchy tetleg bántalmazta Deutchot. Az ügy vége párbaj lett, melyben mindkét fél megsebesült.

Ezen párbaj következtében mindketten vád alá lettek helyezve, s az ügyben a nagyváradi kir. törvényszék tegnap ítélkezett.

A bíróság tagjai voltak:

Elnök: Nagy József, szavazó bírák: dr. Simay Gyula és dr. Dorgó Gábor. A vádat Gáthy Kálmán kir. alügyész képviselte.

Ezen ügygyel kapcsolatosan még Péchynek másik ügyét is tárgyalta a kir. törvényszék.

Súlyos testi sértés vétségével volt vádolva azért, mert ugyanazon időben Bereczky Géza bihari segédjegyzőt egy boxerrel megütötte. Mint a tárgyalás során kiderült, ezt azért tette, mert Bereczky őt egy késsel megsebesítette a község házán és önvédelemből kapott a zsebében levő boxerhez, melylyel a sérelmet okozta. Bereczky Géza, a sértett már meghalt, s örökösei nevében dr. Thury Kálmán ügyvéd fenntartotta a dr. Péchy Károly ellen Bereczky Géza által emelt panaszt, de a törvényszék ebben az ügyben az eljárást megszüntette, mivel a kir. ügyész a vádat elejtette.

Igy csakis a párviadal miatt emelt vádban ítélkezett a bíróság, mely dr. Péchy Károlyt nyolcz napi, Deutsch Edét pedig tizennégy napi államfogháza ítélte.

TANUGY.

Az iskolai testi fenyték és a kormány.

A kultuszminisztériumban nem ugyan külön, önálló rend let, hanem az iskolai rendtartás egészét áttekintő rendelet, készül amelynek egyik része kifejezetten kimondja, hogy a testi fenyték alkalmazása fegyelmi vétséget képez.

A hivatalos munkát cizme: az állami iskolai gondnokságok új szervezete. Magába foglalja általában a népiskolák anyagi ügyeinek adminisztrációját, melyet jórészt a gondnokságok fognak ezután intézni. Ezzel szemben a nevelési ügyeket inkább az iskola igazgatója, tantestülete és a tanfelügyelő végzi. Nem kö-

veti ez a terv a régi iskolai szabályokat, melyekben a fegyelmi eszközök sorra és nyomtaték szerint vannak felsorolva. E rész végén azonban kifejezetten mondja a javaslat, hogy a testi fenyték alkalmazása fegyelmi vétséget képez.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: A szultán.

Csütörtök: Trilby.

Péntek: A Gésák.

Sombat: A Gésák.

Vasárnap: d. u. Orfeusz a pokolban.
este: A csárda virága (elősz.)

Quasimodo

vagy a notredamei templom harangozója és Eszmeralda, a szép cigányleány.

Vagy:

egy szám Somogyi Károly szarvasi műsorából:

Vagy:

egy unalmas és borzalmas rémdráma.

A színlapon kitüntetett vagy-hoz még ezt a két utóbbi vagy-ot is oda lehetett volna biggyeszteni a tárgyilagossággal kedvéért s az egészet előadni vasárnap délután, mélyen lezállított helyárrakkal. Quasimodoval riasztgatni a rendes színházi közönséget — ez megjárta pár évtizeddel ezelőtt, de ma már kétségbeesett darab-hiányra vall. S még a színházi jelentés bizonyos alkalmasságát is fedezte fel a darabban — miért? mert tegnap hushagyó kedd volt s Quasimodo 2. szakasza hushagyó kedden játszák. Mosolyogni való volna, ha nem kellene rajta inkább bosszankodni.

A közönség is inkább unatkozott és derült a legrémesebb jeleneteknél s az előadás legnagyobb részénél jobban mulatott egy bácsin, a ki a legmagasabb régiókban nagy zajjal kiborult az ülőszékéből. Ez legalább élénkítette a hangulatot.

Igazi, komoly feldolgozást csak E. Kovács Mariska, Balázs Olga és Bognár János szerepeiben tapasztaltunk. Ők egyedül tudták lekötni a közönség figyelmét. E. Kovács Mariska (Eszmeralda) szerencsére kikökönt rendes olvadékony hangulatából s kedves elevenességgel, a hol kellett, erővel is játszott. Még szebb sikere volt Balázs Olgának (Gervaise). Kapott olyan szerepet, ahol az ő speciális drámai tehetsége jutott érvényre s különösen az utolsó felvonásban olyan drámai erővel játszotta E. Kovács Mariskával (a ki különben itt szintén igen jó volt), való jelenetét, hogy nyílt színen megtapsolták őket. Igen jó volt Bognár János is (Quasimodo); Peterdy Claude Frolo gyűlöletes alakját adta hiven és sikerrel. Kisebb szerepekben említjük meg Tóvári Annát, Szilágyi Dezsőt, Erdei Bertát és csekély mértékű szereptudásáért Könyves Jenőt.

Ezzel aztán, reméljük, Quasimodot letárgyaltuk az emberi kor legvégső határáig.

K. A.

A mai előadás. Verő György színes, melodikus operettje a Szultán kerül ma előadásra. A darab főszerepeit Balláné Csik Irén (szultán), Forrai Ferike (Roxelane), Lányi Edit (Delia), Pintér Imre (Kellmetes), Bérczi (Ali), s Füredi (Rettenetes) játszik.

A vasárnapi bemutató. Lukács Sándor népszínműve, a Budapesten nagy sikerrel bemutatott Csárda virága vasárnap kerül bemutatásra a Szigligeti-Színházban. A népszínmű főszerepeit a társulat java erői játszik.

Pintér Imre darabja. Pintér Imre négy felvonásos énekes bohózatát, a »Pezsgő után«-t valószínűleg március első napjaiban mutatják be színházunkban. A bohózat jelentős szerepei Pintérné, Szohner Olga, Pintér, Nyáray és Bognár közt oszlanak meg.

Trilby. Az egykori nagy szenzáció. Európa színpadjainak eseménye Trilby, holnap, újjáéledve lép a közönség elé. A nagyhatású színmű előadását fölülte gondos próbák előzik meg. Trilbyt Pintérné Szép Olga játssza, kinek ez a híres szerepe még emlékezetben van Nagyváradon. Svengálit Balla Kálmán fogja személyesíteni. A többi szerepek is elsőrendű kezekbe jutottak.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 128.

Idénybérlet 126 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. febr. 20-án

A szultán.

Operette.

S Z E M É L Y E K :

Szelim, szultán	— — —	B. Csik Irén
Bimbasi, szmirnai basa	— — —	Füredi József
Bülbül, krétai basa	— — —	Nyáray Antal
Kaftán basa	— — —	Madas Pista
Ali, főnnoch	— — —	Bérczi Gyula
De Forain Gaston, francia követ	— — —	Perényi József
Roxelane, az unokahuga	— — —	Forrai Ferike
Delia, görög leány	— — —	Lányi Edith
Adelgunde, thringiai leány	— — —	Erdei Berta

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldali 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön, február 21-én

TRILBY.

Színmű

MULATSAG.

A Lajos asztaltársaság estélye A Kis-pipa vendéglőben tartja összejöveteleit a Lajos asztaltársaság, a mely a kellemes szórakozáson kívül jótékony emberbaráti célt is szolgál. Az asztaltársaság tegnap, kedden este a farsang vége alkalmából a Kis-pipa külön helyiségében pompás táncestélyt rendezett, a melyen a tagok családosan vettek részt. A vacsora alatt számos szellemes felkészítést mondtak, majd táncra kerekedtek s késő éjjelig feszten jöködvél mulattak. A vendéglő konyhája és pinczéje kifogástalanul szolgálta ki a nagyszámu vendégeket.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Irtá: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

32.

Köszönet ezen elővigyázatnak s egyesek jószágának, minden jól ment, míg egy nap az egész család a háznépességgel együtt asztalhoz ült ebédelni.

— Ki az a személy oda át a vendéglőbe, ki négerrel, papagályal, lovakkal, fogattal magát bekvartélyozta? — kezdi az öreg Rüdiger.

A grófné inkognitója már rég megszűnt azért nővére felvilágosítja.

— Juel-Winding grófné az elhunyt Sylla-Mysing asszony unokája, ki hosszabb idő óta itt tartózkodik a fürdőt használja.

— Hogyan? Ki, hogy mondtad? Wiebecke asszony még körülményesebben ismétlé szavait.

Rüdiger nagy arca rendesen sokkalta vörösebb lett, a világos szemek szinte kiléptek űreikből. Gondolkozott, torkát részlete kezét terdének feszíté s fölkiáltott:

— Hogy az ő... vigyen el. Szentelen népség! Ez már erős!

— Olaf, hogyan beszélsz? Ismered e nőt? figyelmeztette Wiebecke.

— Ismeritek ti?

— Hogyne, gyermekkorra óta.

— Ej, igazán. Érintkeztek vele?

— Sibilla volt nála néhányszor. Az öreg nagyságos asszony jószágos volt hozzájuk.

S megengedték a leánynak, hogy menjen. Igazán szép társaság! No de ti ártatlanok vagytok mint a nap fény, hanem te tudod? Hogyan? fordult a leányhoz.

— Mit tudjak?

— Gondolkozz leányasszony? Hazugsággal nem menekülsz!

Sibilla maj! piros majd fehér lett de fékezve magát, reszkette mondá:

— Mit jelentsen mindez? Semmiről sem tudok!

Erélye lefegyverezte.

— Jó, ha igazat mondasz. Ha nem tudjátok, megmondom én, kicsoda, micsoda! Ez a kedves grófné senki más, mint egy elcsapott asszony. Urára szégyent hozott, most folyik a váló per. A helyett, hogy gyalázatát valamely félreeső helyen temetné el, ide jön, hol mindenki ismeri, még hozzá ily felvonulással, mint egy hercegnő. Ismerem az egész történetet. Boldogult feleségem egyik sógora Juel-Winding gróf egyik birtokán molnár és jó barátja neki. A gróf barátságos ember, mindenkivel érintkezik. A grófné ellenben döllyfős. Nem is nézett urára, e helyett hercegekkel, főurakkal udvaroltatott magának, hogy szégyen volt. Skandalum, a legmagasabb körben. Ebből válás következett, melyet az asszony nem akart, semmit sem lehetett reá bizonyítani, hát nagy apanázsszal kellett kielégíteni. Ez van neki szégyenével együtt. Kövekk! kellene ilyen embereket megdobálni, kik még a becsületre sem tartanak. S ehez engeditek a leányt?

Heves beszéde alatt az egész társasághoz, vége felé különösen az asztal végen ülő legényekhez fordult.

Egyesek ijedten, mások mérgesen, izgatottan néztek fel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Andrássy Tivadar lemondása.

Budapest, febr. 19. (Saj. tud. táv.) Andrássy Tivadar ma levélben értesítette a műcsarnokot, hogy eddig viselt elnöki tisztéről lemond.

Barta Miklós sajtópöre.

Budapest, febr. 19. (Saj. tud. táv.) Barta Miklós országgyűlési képviselő tegnap sajtópert indított a Magyar Szó ellen, mely lap azt a hirt közölte róla, hogy váltói rendezésére 60.000 forintot vett fel. Széll Kálmán miniszterelnök közbenjárásával. A panaszos kéri megidézni a miniszterelnököt, valamint azon takarékpénztárak képviselőit, melyeknek Széll Kálmán egykor tisztviselője volt.

Bulgária ijedelme.

Szófia, február 19. A megdöbbenéssel határos benyomást tett itt a »Petersburgokija Wjedomoszti« egy vezércikkének a befejezése,

mely így hangzik: A Balkán-félszigeten általában és nevezetesen Bulgáriában úgy kiélesednek az események, hogy mihamarább magukra fogják vonni az összes európai kormányok figyelmét.

Sima »beteg«.

Szeged, február 19. Sima Ferencnek ma Csathó csongrádi alispán megsértése miatt esküdtszéki tárgyaláson kellett volna megjelenie, de Sima maga helyett orvosi bizonyítványt küldött, amelyben azt igazolja, hogy beteg. Saját lapjának mai száma pedig azt a jelentést hozza, hogy Sima egészségi állapota teljesen helyreállt.

A szerb trónörökös.

Belgrád, febr. 19. (Saját tud. táv.) Draga királyné ma egy egészséges fiú gyermeknek adott életet. E szenzációs hírt eleinte igyekeztek titokban tartani, s csak két hónap leteltével publikálták volna, tekintve, hogy a királyi pár az ó naptár szerint június 23-án kelt egybe. A titoktartás azonban nem sikerült, s mindenki tudja, hogy a királyné ezért nem vehetett részt a Milán királyért tartott requiemben.

A szerb kormányválság.

Belgrád, február 18. Vujics Mihály dr. párisi szerb követ ma ide érkezett. Utazását a kormány legközelebb várható újjaalakításával illetőleg új kormány alakításával hozzák kapcsolatba.

Belgrád, február 19. A király Vujics párisi követet bizta meg kormányalakítással. Minden fel arra mutat, hogy Vujicsnak nem fog sikerülni radikális haladópartí kormányt alakítani.

Belgrád, február 19. A radikális párt vezérei kimondták, hogy a haladópartíakkal nem szövetkeznek s így Vujics válságosága már is megihusultnak tekinthető.

Belgrád, február 19. Az új szerb kormány Jovanovics elnöke alatt késő este megalakult. Vujics külügyminiszter lett.

Véres választás.

Szofia, febr. 19. Gelicsben, a rachovi kerületben a tegnapi pótválasztásnál a parasztek puskatüzeléssel támadtak a csendőrekre és egy csendőrt megsebesítettek. A csendőrség is lött és három parasztot megölt, ötöt megsebesített. A választást ellenőrző bizottság elnökét, mikor a választási helyiséget elhagyta, egy paraszt a fején súlyosan megsebesítette.

Frigyes császárné haldoklik.

Berlin, febr. 19. Udvari körökben folyvást azt híresztelik, hogy az özvegy császárné állapota javult, de sajnos, ezek a közlések alaptalanok. A császárné betegsége gyógyíthatatlan és a katasztrófa nem késhezik soká.

A kínai bonyodalom.

Sanghai, február 19. Egy császári rendelet hivatalnokokat jelöl ki, akiknek gondoskodniok kell róla, hogy Cvang megölje magát és Juhszient lefejeztessék, továbbá, hogy Kang-jit utólag megfossszák halála előtt élvezett rangjától, hogy családja elveszítse nyugdíját és hogy a nevezettek kintüntetési és címzei utólag Honjungjira és a külügyi hivatal többi tagjaira szálljanak, akiket Pekingben kivégeztek. Az utóbbiak igazságtalan kivégzésén az ítéletek végrehajtóinak sajnálatukat kell kijelenteniök s egyuttal hátra hagyott családjaikról gondoskodni tartoznak.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 19.

Osztrák hitel	—	—	—	—	671 50
Magyar hitel	—	—	—	—	682 50
Allamvasut	—	—	—	—	671 25
Rimamurányi	—	—	—	—	475 50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	440 —
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Határárak.

Budapest, február 19.

Buza októberre	—	—	—	—	7 73
Buza áprilisra	—	—	—	—	7 52
Tengeri	—	—	—	—	5 42
Rozs ápr.	—	—	—	—	7 33
Zab ápr.	—	—	—	—	6 33
Káposzta, repces, aug.	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. február 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	118 25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	93 35
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100 50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	121 50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	92 75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99 30
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	167 —
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	142 50
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	98 25
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	98 10
Osztrák kárdék aranyban	—	—	—	—	118 —
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	98 25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	137 75
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	16 85
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	683 75
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	669 25
Párisi vista	—	—	—	—	95 40
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	19 10
Németbirodalmi márká	—	—	—	—	117 40
London vista	—	—	—	—	240 60
20 márkás arany	—	—	—	—	25 50

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. február hó 19-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13 80—13 20. Kétszeres buza 12 60—12 —. Rozs 12 80—12 40. Arpa 12 —. 11 60. Zab 12 —. 11 60. Tengeri: 10 40.—10 —. Borsó 36 —. Lencse 40 —. Bab 16 80. Köleskása 25 —. Burgonya 5 80. 100 kiló lángliszt 25 —. zsemlyeliszt 24 50. fehérkenyér liszt 23 50. barnakenyér liszt 20 —. széna fuvarral 5 40. szalma 1 20 Szalonna 102 —. 6 kiló zsúp-szalma —20. 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. búkkfa 6 40. tölgyfa 6 —. cserfa 6 70. 100

kiló marhahus —96. öntött gyertya —84. Lámpaolaj —82. 1 liter ó-bor 1 —. Új-bor —80. Pálinka —72. Szilva-pálinka 1 60. Szesz 2 —. 1 mm. kőso 21 50. nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 72 —. szappan 48 —. mosott birka gyapju — —. magyar gyapju — —. Egy hektoliter ó-bor 66 —. új bor 54 —. mész 2 30. kemény faszén 3 20. puha faszén 3 —. kendermag 22 —. köles 12 —. repce — —. dió 54 —. mogyoró — —. aszalt szilva 42 —. Egy kilogramm savanyu káposzta 28. szalonna 1 20. sertéshus —96. juh-hus 64. veres hagyma 16. fog-hagyma 44. bors 2 20. paprika 2 40. barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44. mm. búkköny — —. 1 mm. luczernamag — —. 1 mm. lóhere — —. 1 mm. burgondi — —.

Forgalmi kimutatás 1901. évi február hó 19-ről. Tiszta buza körülbelül 380 hltr, kétszeres buza 80 hltr, rozs 150 hltr, árpa 90 hkl. zab 130 hltr, tengeri 280 hltr, burgonya 260 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 130 drb, félhizott 270, sovány 180, süldő 670, malacz 790, hizott marha 7, jármás ökor 300, fejős tehén 220, borju 180, bivaly —, juh és kecske 140, ló 369.

Marha ártáblázat 1901. február hó 19-ről. Egy pár első rendű jármás ökor 620—660. egy pár másodrendű jármás ökor 540—570, egy pár harmadrendű jármás ökor 260—445, 1 drb fejős tehén 90—230. 1 drb vágó ökor 250 kgr. 160—230. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—170, 2 drb. veres borju 24—46, 1 drb. fél éves borju 32—46, 1 drb egy éves borju 44—70, két éves borju 66—130. 1 drb hizott sertés 80—140. 3 pár fél éves 30—36, 1 pár egy éves sertés, 36—56, 1 pár két éves sertés 66—140. 1 drb igás ló 100—200, 1 pár ökorbör 40—52, 1 pár tehénbör 26—36. 1 pár bojubör 10—20, 1 pár lóbör 10—20.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Önkénytes árverés.

F. évi márczius hó 3-án, d. e. 9 órá-tól kezdve 18 drb. berni és simmenthali tenyész marha, melyek között van 12 drb. fejős tehén, 1 drb. 3 éves, 1 drb. 15 hónapos berni bika és 4 drb. különböző kóru üszőborju önkénytes árverésen fog-nak eladatni.

Pusztá-Pankota, 1901. febr. 16.

Vasuti állomás. Less.

Középesy Testvérek.

K R U G S T E I N I Z I D O R U T Ó D A

Telefon 67. sz.

ROSENBERG IZSÓ

Telefon 67. sz.

a »Beocsini Cimentgyári Unio« képviselője,

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Ajánlja: Beocsini, román és portland cément, erdélyi gipsz, valódi aszfalt fedéllemez, elszigetelő lemezek és elszigetelő anyagok, carbolineum, tinctoral, stuccatur-nádfonat, kőagyag-csövek, cémentlapok, betoncsövek, keramit, disztégla, fedél-cserép, karstmárvány, továbbá kitűnő amerikai petróleum, elsőrendű gépolajok, gépzsir és kocsikenős raktárát.

Vállal: Aszfaltozásokat valódi természetes aszfalttal. Nedves falak szárazzá tételét aszfalttal. Szagtalan aszfalt fedéllemezeli vagy Kátrány kőfedéllemezeli mindennemű tetőfedés és Facement-fedést.

A „TISZÁNTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.

Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 .

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsátó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, cílapok,

meghívók, szinlapok,

egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek,

palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhathóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri
10. Egybekeltek } papíron.
11. Meholtak }

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.